

Vraag 1

Geliefde Osho,

Het gebeurt steeds meer dat ik alleen ben, en ik begin van deze stille ruimte te houden en te genieten. Maar er ontstaat ook angst: ik ben bang dat ik op deze manier contact met anderen ga verliezen en ik een vreemde word. Ik voel een verlangen die me naar u brengt, maar passie en verlangen om verliefd te worden schijnt er niet meer te zijn.

Mijn geliefde meester, kunt u me alstublieft vertellen wat er aan het gebeuren is? Heb ik het juist of ga ik verkeerd?

Shantam Arjun, de vraag die jij gesteld hebt werpt veel betekenisvolle vragen op die nuttig zijn voor iedereen. Jij vraagt, "Het gebeurt steeds meer dat ik alleen ben, en ik begin van deze stille ruimte te houden en te genieten. Maar er ontstaat ook angst: ik ben bang dat ik op deze manier contact met anderen ga verliezen en ik een vreemde word."

Een sannyasin zijn is een vreemdeling zijn.

Een sannyasin zijn is een buitenstaander zijn.

Je behoort niet langer tot de massa; je hebt het pad van een leeuw gekozen, het alleen zijn, in plaats van het pad van een schaap, het altijd in de massa zijn. Nu het bij jou aan het gebeuren is, dat je van jouw alleen zijn begint te houden, komt er ook een angst op dat je een vreemde kunt worden; je kunt contact met anderen verliezen.

Heb je ook nagedacht over wat je hebt gewonnen door contact met anderen. Wat is het eind resultaat van het in de massa zijn, uitgezonderd ellende, angst, smart? Wat is de bijdrage van de menigte aan jou geweest? Ja, het heeft je hebzucht gegeven, het heeft je geweld gegeven, het heeft je ambitie gegeven, die allen lelijk zijn. Het heeft je zelf –haat gegeven, het heeft je een constant verlangen naar de toekomst gegeven – maar dat is een strategie om jou uit het heden weg te halen. En onthoudt, jouw verlangen naar de toekomst gaat nooit vervuld worden. Alle vervulling is in het heden. En de enige mensen die iets waardevols hebben bereikt zijn de mensen die de moed hebben vreemden te zijn.

Er is zeker wat vrees in het begin, omdat hoe meer je een vreemde wordt, des te meer word je veroordeeld; hoe meer je een vreemdeling wordt, des te meer voel jij je zonder enige ondersteuning. Je werd altijd gesteund en je hebt vergeten dat je op jezelf kunt staan; er is geen behoefte aan enige steun. In feite heeft alle steun je kreupel gemaakt. Als een kind ondersteund wordt, vanaf het begin wordt gedragen, zal hij nooit leren om zelf te lopen.

Een vreemde zijn houdt in dat je alles wat je in het verleden als erfenis is gegeven hebt laten vallen. Die erfenis heeft niets moois in zich; het is vol bloedvergieten, oorlogen, haat. Er is niet een enkel ding voor jou in de erfenis waarover valt te verheugen. Als je alert bent – en jouw alleen zijn kan niet anders dan je wel erg alert maken – zul je in staat zijn te zien dat je allerlei soorten rommel hebt gedragen die jou door de oudere generatie is gegeven. Er is niets van enige waarde, want iets van enige waarde moet ontdekt worden door jou zelf; het kan jou niet door een ander uit de massa worden gegeven, het denkbeeld is erg sterk dat je kennis van anderen kunt winnen; dat je wijs kunt worden van het advies van anderen; dat je religieus kunt worden door in anderen te geloven; dat je spiritueel kunt worden als je gehoorzaam bent aan de geboden van God. Maar het zijn altijd anderen waar je naar moet opkijken. Jijzelf bent absoluut waardeloos; iets van waarde zal jou slechts door anderen overkomen. Dit idee heeft zich verspreid en iedereen is door dit idee vergiftigd. Dat is de vrees als je een klein voetpad neemt en de hoofdweg achterlaat.

Ze zeggen – of zeiden in het verleden, maar het is niet langer relevant – dat alle wegen naar Rome leiden. Maar niet alle voetpaden – elk voetpad is een eigen weg, naar zijn eigen bestemming. Nu zijn zelfs de wegen in opstand; ze hebben Rome compleet vergeten. Het is erg zeldzaam dat er een oude rottige weg nog naar het Vaticaan gaat.

De angst is natuurlijk, maar moet je achter je laten. Je door vrees te laten meeslepen zal erg onintelligent zijn.

Ten tweede, ervaring laat in het begin zien dat door het alleen zijn in je eigen stilte van het hart, je voelt dat je contact met anderen verliest. Maar zie je mij niet? Kun je een man vinden die meer een buitenstaander en een vreemdeling is in de hele wereld? Ja, ik heb contact met allerlei idioten verloren; nu heb ik slechts contact met hen die dorstig zijn en zij die intelligent zijn en zij die wensen zich tot spirituele wezens te ontwikkelen. Nu heeft deze commune van vrienden en mede-reizigers een geheel andere betekenis dan in de massa zijn.

De massa vergruizelt jouw individualiteit, vernietigt jouw vrijheid, vernedert je tot zo'n punt dat jij jezelf begint te haten in plaats van lief te hebben. De maatschappij is gedomineerd door een verkeerde psychologie. Het lijkt logisch maar is niet psychologisch. En logica is door de mens gemaakt; psychologie is niet iets door mensen gemaakt.

De logica achter het vernederen van elk individu tot zo'n punt dat hij zichzelf niet meer kan liefhebben, houdt in dat als je van jezelf houdt, hoe kun je dan van anderen houden? En de maatschappij en de familie, en de natie en het geloof – iedereen is geïnteresseerd dat jij anderen lief hebt. Houdt van je vrouw, houdt van je kinderen, houdt van je ouders, houdt van je leraren, houdt van iedereen behalve van jezelf. Het is een eenvoudige logica – dat als je van jezelf houdt, zul je niet zoveel om je vrouw of man of de kinderen of de ouders of de priester geven.

Deze angst heeft de mensheid duizenden jaren gedomineerd. Maar deze angst was absoluut verkeerd want het heeft niet gecreëerd wat zij dachten. Het is een eenvoudig psychologisch feit dat een mens die niet van zichzelf kan houden niemand anders kan lief hebben. Maar dat is niet logisch, dat is een psychologische waarheid. Als je niet van jezelf kunt houden, ken je zelfs de smaak van liefde niet of wat liefde inhoudt.

Maar je kunt het pretenderen: je houdt van je kinderen, je houdt van je vrouw, je houdt van je man, je houdt van je ouders – maar het is allemaal een voorwendsel. Als zoveel mensen in de wereld liefdevol waren, waar komt oorlog dan vandaan? Waar komt dan allerlei soorten geweld voortdurend vandaan? Van waar komt haat op als iedereen zo liefdevol is?

Je moet van je kinderen houden, je vrouw, je echtgenoot, je ouders, je priesters, ouderen, burens – er zijn zelfs leraren zoals Jezus die zegt dat je van je vijanden moet houden. Maar houdt niet van jezelf! Deze vreemde logica heeft precies jouw wortels van liefhebben vernietigd.

Ik zeg tegen je: eerst en voor alles, houdt van jezelf. En als je van jezelf kunt houden, zullen anderen jouw liefde erg natuurlijk beginnen te ontvangen, zonder enige pretenties, erg spontaan. Een mens vol liefde begint spoedig van liefde te overstromen. Je kunt jouw liefde niet bevatten in de kleine ruimte die je binnenin je hebt; jouw liefde is veel groter dan jij bent. Jouw liefde kan de hele aarde vullen. Liefde van een enkele mens kan het hele universum vullen. Het is zo onmetelijk dat je het kunt blijven delen met iedereen.

Maar als juist je bron gesloten blijft, dan is alles wat er overblijft het pretenderen. Iedereen pretendeert; vandaar dat er zo veel over liefde gesproken wordt, zoveel poëzie, zoveel literatuur. En als je om je heen kijkt, vind je nergens liefde, je komt haar niet tegen.

Ik wens dat het hele universum een liefdevolle, zich verheugend universum zal zijn. Maar ik zie waar de mensheid heeft gefaald, waar de leraren, boodschappers van God en redders, een verkeerde weg hebben genomen. Ze luisterden naar logica en ze vergaten dat logica een absoluut door mensen gemaakt iets is; het heeft niets met jouw natuur te maken. Natuur heeft geen verplichting logische conclusies te vervullen. Als jouw natuur gehoord kan worden, zal het een eenvoudig iets om te begrijpen zijn.

Houdt van jezelf, zodat al jouw liefdes bronnen zich openen, alle blokkades verwijderd zijn. En als je jezelf kunt liefhebben – met al jouw foutjes, met al jouw zwakheden, met al jouw vergissingen – kun je iedereen liefhebben in de wereld. Je zult enorme compassie en begrip hebben, omdat jij dezelfde fouten begaat, jouw vergissingen zijn dezelfde, jouw zwakheden zijn hetzelfde.

De mensen die nooit van zichzelf gehouden hebben zijn nooit met zichzelf in contact gekomen. Ja, ze zijn in contact met anderen, maar het is een erg vreemde situatie: Als je niet met jezelf in contact bent, hoe kun je dan in contact zijn met anderen?

Wie gaat er in contact zijn met anderen?

Wie ben jij?

Daar weet je het antwoord eenvoudig niet op. Je weet dat je een contact met jouw vriend hebt, je hebt contact met je kinderen, je hebt contact met je moeder – maar wie ben jij? En hetzelfde is het geval met je moeder, jouw vriend, jouw kinderen -- zij weten niet wie ze zijn. Niemand weet wie hij is, en iedereen is in contact met ieder ander. Kun jij je een grotere krankzinnigheid indenken dan deze situatie? Als je eenmaal een buitenstaander wordt, blijvend, gevestigd, zul je verbaasd zijn dat nu echte contacten gaan beginnen, omdat je nu in contact bent met je eigen wezen. Je hebt zo'n magnetische aantrekking dat zij die zoeken, zij die op zoek zijn, zij die verlangen dat er iets in hun leven gebeurt – zij die niet een leeg en zinloos leven wensen te leven, zullen beginnen in contact met je te komen.

Dit contact zal een grote betekenis hebben. Je zult elkaar vervullen zonder de ander te vernietigen. Je zult liefdevol zijn maar niet bezitterig. Je zult helpen maar geen slaven maken. Je zult ondersteunen – maar niet uitbuiten; gewoon uit liefde, vriendelijkheid, vanuit je begrip, zal wat er gebeurt juist zijn. Natuurlijk zul je geen deel van de grote wereld van achtergebleven mensen zijn wiens geestelijke leeftijd niet meer dan veertien jaar is. Dat is genoeg om een postbode of stationschef of president te zijn – elk onbelangrijk iets. Ik zie geen verschil tussen een stationschef en een president van een land: beiden zijn kleine vliegen die pretenderen iets groots te zijn. Je zult niet in contact zijn met deze psychologisch achtergebleven mensen, maar je zult in contact komen met echte, authentieke, intelligente, liefhebbende menselijke wezens die begrip hebben, die compassie hebben. En omdat ze van zichzelf kunnen houden, kunnen ze ook van jou houden.

Mijn ervaring, Arjun, is erg verschillend. Op het ogenblik dat de blindheid verdween, het ogenblik dat ik mijn eigen wezen vond, kon ik niet geloven hoe mensen begonnen naar me toe te komen. Ik had niet in enige krant geadverteerd, en plotseling, wandelend op straat, stopte iemand mij, zich een beetje verlegen voelend een absoluut vreemde te stoppen. Hij zei dan, "Iets in je maakt dat ik vriendelijk tegen je wil zijn." Ik zei dan, "Hoeveel vrienden kan ik aan?"

Een van de vrienden zorgde voor een bungalow voor me. Het was groot genoeg, maar spoedig was het voortdurend vol gasten die van ver weg kwamen. Ik zei de vriend, "Er moet iets gebeuren want we hebben geen ruimte genoeg." Ik heb mijn hele leven gebrek aan ruimte geleden, en ik lijd er nog steeds aan. En paar sannyasins zijn voortdurend op zoek naar meer ruimte, want er komen meer mensen, dreigend dat ze komen!

Ik heb mezelf nooit een vreemde gevoeld. In tegendeel, ik heb mensen gevonden die op dezelfde golflengte zijn. Ik heb mensen gevonden die gevuld zijn met dezelfde muziek. Langzaam begonnen mensen van buiten India te komen, en misschien is dit de enige bijeenkomst in de wereld die zijn broeders en zusters in elk land heeft.

En toch is er geen kerk, geen dogma, geen geloofstelsel. Wat houdt al deze mensen samen? Ik beloof je geen hemel of paradijs, en ook dreig ik niet met enige hel dat "als je niet in me gelooft, pas dan op voor eeuwige duisternis en helle vuur." Noch maak ik je bang, noch maak ik je begerig naar de pleziertjes van de hemel. Ik beloof je helemaal niets; in feite neem ik alle beloften die anderen je hebben gegeven weg.

Waarom is deze kleine commune van vrienden een internationale commune geworden? Ik voel dat je niet lang een vreemde of buitenstaander zult blijven als je authentiek jouw alleen zijn geniet en de schoonheid die je besproeit als je een zuivere stilte en niets anders bent, en de bloemen die bloeien in die lente van het alleen zijn. Je zult voor het eerst die mensen vinden waar je bij hoort.

Het zal niet veel moeite van jouw kant nemen om naar hen te zoeken. Het is erg moeilijk te zoeken, maar als jij eenvoudig in jouw stilte blijft, zal jouw stilte luider gehoord worden dan welk lawaai ook. Jouw liefde zal beginnen uit te stralen, en zijn net uitspreiden, mensen aantrekkend zonder dat ze zelfs volledig bewust zijn waarheen ze gaan en waarvoor. Ze zullen het zich pas realiseren als ze zijn aangekomen en deel geworden zijn van deze grote karavaan. Wat er met jou is aan het gebeuren, is een van de grootste dingen die een persoon kan overkomen.

Je zegt, "Ik voel een verlangen wat me naar u brengt." Hetzelfde verlangen zal door velen worden gevoeld, die hen naar jou zullen brengen net zoals een verlangen jou naar mij bracht. Leer hier van. Ik heb je niets te geven.

Ik kan je geen direct contact met God geven, omdat wat mij betreft er geen God is, en er geen hemel en geen hel is. Dat is hoe ik alle geloven ontmantel die in het verleden aan je gegeven zijn. Ik wens dat je zonder geloof bent, zonder beloften, zonder toekomst, zonder verleden – enkel het moment in zijn volheid genietend.

Dit is jouw moment, net zoals het mijn moment is.

En als we in ons verheugen elkaar ontmoeten, creëert het geen gebondenheid. Als we in ons totale beleven van het nu onszelf in diepe liefde bevinden, in intense vriendelijkheid, creëert het geen ketenen, het maakt geen enkele binding; het heeft niets te doen met het volgende ogenblik. Dit ogenblik, totaal en intens geleefd, wordt bijna gelijk aan de eeuwigheid. Het is zichzelf genoeg. Je zegt, “Maar een passie en verlangen om op iemand verliefd te worden schijnt niet meer aanwezig te zijn.” Als je eenmaal iets van een hogere kwaliteit geproefd hebt, is het gewoon natuurlijk dat dingen van lagere kwaliteit je niet meer aantrekken. Als een verlangen in je is ontstaan om dichterbij mij te komen... kun je nu niet meer denken om jouw oude passies en verlangens en liefdesavonturen, waarvan je gewoonlijk dacht dat ze geweldig waren, te continueren. Nu heb je de grootst mogelijke liefdesrelatie.

Zulke relaties zullen steeds meer gebeuren. Je zult op een totaal ander niveau van bewustzijn leven, en lagere niveaus zullen ver achter gelaten worden. Maar jij bent geen verliezer, jij bent een winnaar. Jij bent aan het groeien.

Je bent bezorgd of je het juist hebt of je verkeerd gaat. Zover het de massa betreft, ben je niet juist, kun je nooit juist zijn, en ga je zeker verkeerd. Dat zal het oordeel van de massa zijn. Omdat jij de massa hebt verlaten, hun geschriften, hun religies, hun ideologieën, behoort je niet tot hen, natuurlijk ben je volgens hen niet juist, kun je niet juist zijn, en ben je zeker verkeerd gegaan.

Maar volgens mij ben je heel juist verkeerd gegaan. Niets kon meer juist zijn geweest dan het van de massa weggaan.

Een doctor die in een psychiatrisch ziekenhuis werkte kreeg een lekke band op het parkeerterrein, en toen hij het wiel afnam liet hij de moeren in het riool vallen. Hij wist zich geen raad wat te doen toen een van de inwoners naar hem kwam en hem zei uit elk wiel een moer te nemen en dat het zo genoeg zou zijn totdat hij bij een garage kwam.

De doctor was onder de indruk en zei, “Dat is slim bedacht van jou, jongmens. Waarom ben jij hier?” De man antwoordde, “Ik ben gek, niet dom.”

Het is hier perfect goed om gek te zijn, maar niet dom. Deze plek is voor allerlei soorten gekke mensen, omdat ze juist de crème van de mensheid zijn. Maar deze plek is niet voor halve gare, niet voor domme idioten. Jij bent zeker weg van de massa gegaan, maar je hebt jouw mensen hier gevonden. Ik denk geen enkel moment dat er een wereld voorbij jullie is. Jullie zijn mijn wereld. Ik heb compleet vergeten wat er in de wereld gebeurt – of hij nog bestaat of niet, of de derde wereldoorlog is geweest of nog moet komen. Ik ben niet geïnteresseerd in dat alles; mijn interesse is slechts in mijn mensen met wie ik een synchroniciteit voel, dezelfde hartslag.

En als je eenmaal dezelfde hartslag voelt met deze mooie mensen die hier zijn en rondom de wereld, zul jij je niet eenzaam voelen. Je zult zeker alleen blijven, maar je zult je nooit eenzaam voelen. Je zult een vreemde voor de wereld blijven, maar ik heb allerlei soorten vreemdelingen verzameld, je zult hier geen vreemdeling zijn.

Hier is iedereen een vreemde, iedereen is een buitenstaander. Niemand van mijn mensen zal jou veroordelen, niemand zal zeggen dat je waardeloos bent. Je zult geliefd en gerespecteerd worden zoals je bent, niet zoals je zou moeten zijn. Het - iets moeten - hebben we laten vallen; we leven in het existentiële en het werkelijke. We staan er niet op dat “eerst moet jij volgens mijn ideaal zijn en dan zal ik van je houden.” Eens toen ik een kind was zei mijn vader me, “Tenzij jij de religie van onze familie volgt, die onze voorouders duizenden jaren lang volgden, zul je mijn liefde niet krijgen.”

Ik zei, “Als er een voorwaarde is, dan houdt je van je voorouders, je houdt van je religie, je houdt van je idealen, moraliteiten – maar je houdt niet van mij. Tenzij jouw liefde zonder condities is, dan is het geen liefde, en als het niet onvoorwaardelijk is ga ik het niet accepteren. Denk niet dat jij het alleen

bent die in de situatie van me lief te hebben is; ik ben er ook een deel in. Ik kan haar weigeren. Als ik zelfs maar een kleine voorwaarde er achter zie, ben ik de laatste persoon om haar te accepteren. Ik kan zonder jouw liefde leven, maar ik kan niet een liefde accepteren met een voorwaarde eraan. Het is helemaal geen liefde.”

De hele dag moet hij er over nagedacht hebben. In de avond toen ik ging slapen kwam hij en hij zei, “Het spijt me, Ik begrijp wat je zei. Misschien was ik gewoon mijn idealen aan het opdringen aan jou in de naam van liefde.”

Hoe kan liefde idealen opdringen aan wie ook? Liefde accepteert jou zoals je bent; er is geen reden om iemand anders te zijn. Ik noem een plaats slechts heilig waar liefde onvoorwaardelijk is, gedeeld wordt zonder er iets voor terug te vragen, zelfs niet op een subtiele manier.

Dus, Arjun, maak je geen zorgen. Je kunt een beetje gek zijn, dat is absoluut acceptabel, liefdevol, want een mens die niet een beetje gek is, is zo’n houten Klaas. Hij heeft geen enkel elan.

Nu is mijn Veeresh hier, zichzelf verbergend, dit is het gekke type man waarover ik spreek. Hij heeft me overal op mijn wereldtour gevolgd, maar altijd verborgen, gewoon zo. Hij heeft niet eens het verlangen om herkend te worden van – “Ik heb je overal rondom de wereld gevolgd” – maar een zuivere liefde. Hij gaat door in Europa voor me te werken, op elke mogelijke manier doet hij wat hij kan doen. Hij geeft zijn hele energie er voor en als hij hier komt – en hij moet wensen hier elke dag te komen – verbergt hij zich.

Dat is de manier van onvoorwaardelijke liefde. Het is genoeg dat ik in zijn ogen heb gekeken. Het is genoeg... Als ik een enkele keer hem te pakken krijg is hij vervuld, hij is tevreden dat ik hem herkend heb. Ik herinner me hem – dat is genoeg.

Je kunt niet iets onverwachts verwachten van een man die helemaal niet een beetje gek is, die geen kleur heeft, geen sappigheid. Hij is gewoon een doorsnee zakenman type – niet een dichter, niet een schilder, niet een zanger, niet een musicus, niet een danser, niet een mediterende. Deze dingen zijn gesloten voor jouw zogenaamde normale, nuchtere, respectabele mensen van de maatschappij. Deze respectabele mensen hebben helemaal niets aan de wereld bijgedragen om het mooier te maken, alleen de mensen die gek genoemd werden door hun tijdgenoten zijn creatieve mensen geweest, degene die iets bijdroegen. De hele evolutie hangt van hen af.

Denk even aan de eerste aap die uit de bomen sprong en mens werd.... Wat denk je dat andere apen over hem gedacht zouden hebben? “Kijk naar die gekkerd – is dat de manier om aap te zijn? Op twee benen staan, op de grond? Een buitenstaander, een vreemdeling...” Ze moeten allemaal gelachen hebben en er erg van genoten hebben dat deze kerel gek is geworden, en er moet eeuwenlang over gesproken zijn, van generatie op generatie door de apen. Misschien praten ze er nog steeds over – dat gewoon een gekke aap vijf miljard gekke apen op de aarde heeft gecreëerd.

Mensen zoals Gautam Boeddha of Socrates of Pythagoras of Jezus zijn allen buitenstaanders en vreemdelingen voor hun tijdgenoten. Ze worden allen gezien als een beetje buitensporig, een beetje excentriek. En omdat de menigte, de meerderheid er is... en zij schrijven de geschiedenisboeken. Ze spreken niet over de authentieke bijdragers, ze spreken over destructieve mensen. De hele geschiedenis is vol van lieden als Adolf Hitler, Benito Mussolini, Joseph Stalin.

Heel zelden zul je in de voetnoten iets vinden over Pythagoras, Heraclitus, Plotinus, Kabir – misschien niet eens in de voetnoten. En dit zijn de echte mensen die geleefd hebben, die hebben liefgehad en die zoveel menselijkheid, zoveel bewustzijn hebben gecreëerd als mogelijk is door een enkel individu.

Verheug je een vreemde te zijn, verheug je in een buitenstaander te zijn. Dat is jouw weg naar Satyam, Shivam, Sundram. Dat is de manier die jou brengt naar de waarheid, en het goddelijke, en de enorme pracht en schoonheid die dan vanzelf volgt.